

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

9. De beneficiariis, qui Assisij vocantur, de iis item qui Mansionarii, necnon
& de iis, qui beneficia patrimonialia habent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

de decimis, in verbo, si beneficiorum, ad finem, ait: Eum beneficium habere, quando canque Cappella est auctoritate Episcopi fundata vel dotata, tunc enim non nisi Clerico, & Episcopi auctoritate confertur: Huius Glosse sententia est communi consensu omnium approbata, vt constat ex lo. nne Selua, de benef. p. 1. quest. 4 n. 9. & Inola & Abbas in Clem. citata de decimis idem docuerunt, quod Glos. fa, & ea sententia colligi videtur ex cap. quatum, & cap. ponult. 1. quest. 3 & cap. significatum, de praben. Quando vero Cappella sine vlla Episcopi auctore constituitur, beneficium nō est. Ex quo fit, vt prima Capelle institutio inde spectari debeat, vt discerni queat, sit beneficium, nec ne: nam saepe contingit, vt laici, vel donatione inter viuos, vel testamento certa quaedam bona stabilia, siue prouentus annuos destinant ad sacra ministeria, ita vt ea bona filio, vel alteri legent ac donent, vt iure queat ad Ecclesiasticos ordines eligi, & promoveri, & vt habeat, vnde commode sustententur: & in ipsa Cappelle institutione solent etiam conditionem apponere, ne Episcopus in hac bona se inferat, sed tota eorum bonorum cura, & administratio ad laicos patronos pertineat. Quare haec bona in beneficium Ecclesiasticum minime transeant, sed tantum in patrimonium Clerici, in cuius bonum cedunt. At vero si in ipsa institutione bonorum auctoritas Episcopi intercedat, in beneficium Ecclesiasticum ea bona transferuntur: & tunc Cappellani institutio ad Episcopum pertinet, quamuis ad laicos patronos spectet, Clericum ab Episcopo institutum nominare, designare, & offerre.

Quarto quaeritur, An Cappellania, siue Cappella sit beneficium simplex? Vna est omnium opinio; esse beneficium simplex: nisi cura animarum, dignitatem, iurisdictionem, aut rerum Ecclesiasticarum administrationem habuerit: hoc est, nisi habuerit clerum, populum, aut rerum Ecclesiasticarum gubernationem.

Quinto quaeritur, An Cappellanus, siue Cappella Rector in Ecclesia commorari, & residere iure cogatur? Innocentius, Hostiensis, Io. Andreas, Abbas, & alij docent, communi iure omne beneficium, quamuis sit simplex, requirere, vt beneficiarius in sua Ecclesia commoretur, que resideat, quod colligitur ex cap. Conquerente, & ex cap. Cum ad hoc, de clericis non resid. in hoc enim capite praecipit Pontifex Antiocheno Patriarchae, vt absentes Canonicos, & ceteros beneficiarios ad residendum in Ecclesia compellat: & si non venerint, ex ipsorum beneficijs portionibus detactis, dum absentes fuerint, aliquos alios sustentent, qui Ecclesiae deseruiant: & reliquum, quod ex eorum beneficijs superfuert, in vtilitatem Ecclesiae vertant. Ergo si beneficiarij residere iure ipso non cogentur, non esset reliquum in Ecclesiae vsus impendendum, sed illis referandum.

Obijcies vt in cap. Clericos, de Clericis non resid. dici: Clericos in Ecclesijs sua iurisdictionis beneficia, qua residentiam exigunt, assuetos, & reliqua, quae ibi sequuntur; ergo sunt aliqua beneficia, quae iure non cogunt beneficiarios residere. Deinde passim dicere solemus, beneficiorum alia esse, quibus inest obligatio residendi, alia, quibus non inest. Responder Abbas, ideo in iure dici, aliquando beneficia residentiam requirere, quia aliquando possessiones, & res aliae, in quibus beneficia Ecclesiarum sunt constituta, dari solent quibusdam ad necessarios vitae vsus: quae cum non dentur iure, & titulo beneficij; Canones, & Iura non cogunt eos, quibus dantur, in Ecclesia residere. Ego tamen dicerem, omne beneficium, quamuis simplex, iure communi residendi obligationem & praecipuum afferre & imponere: consuetudine tamen esse aliqua beneficia, quibus nullum est residendi praecipuum iniunctum. Ac proinde, cum iura dicunt beneficia quaedam esse, quae residentiam requirant, alia quae minime: id intelligitur non quidem iure, sed consuetudine: ita vt sensus sit, beneficia aliqua esse, quae beneficiarijs imponunt obligationem residendi non solum iure, sed etiam

consuetudine, vel institutione, aut fundatione: alia vero, quae consuetudine, vel institutione quidem residendi obligationem non afferunt, quamvis iure communitatem habeant.

Hinc perspicuum esse potest, an Cappellanus in Ecclesia commorari, ac residere debeat: nam cum beneficium habeat, residere communi iure debet. Nunc vero consuetudine receptum est, vt Cappellani simplex tantum beneficium habentes, liberi sint & immunes ab obligatione residendi: hoc tamen locum habet in iis Cappellanijs, quib. nullum praecipuum residendi est impositum ex peculiari ipsorum institutione, vel privilegio, vel statuto, vel consuetudine speciali: vnde spectari debet earum institutio, vel Ecclesiae privilegium, aut consuetudo.

Sexto quaeritur, An Cappellania sit beneficium, quod iure simul haberi non possit cum alio beneficio? Sciendum est ex c. de multa, de praben. & Extr. Excrabitis, de Praben. 1. inter Extraneos Ioan. 22. quaedam esse beneficia, quae quis simul habere iure non potest: ita vt si vno obtento aliud etiam assequatur, ipso iure sit vno, nepe primo, vel secundo privato, si tamen vnum dimittere ipso iure cogatur. Haec autē beneficia sunt, aut quibus cura animarum inest, aut residendi praecipuum imponitur. Hinc est, vt qui vnum beneficium habet, etiam simplex, in quo residere debet iure communi, simul cum alio beneficio iure quoque residentiam postulante, habere non possit. At sicut consuetudine factum est, vt ait Abbas in c. cum omnes, de Constitut. vt quaedam beneficia simplicia nullam obligationem contineant residendi, sic etiam consuetudine quadam ante Concilium Tridentinum receptum erat, vt quaedam simplicia beneficia quis auctoritate Episcopi posset simul habere.

Si Cappellania igitur institutione sua, vel Ecclesiae privilegio, vel statuto, vel loci consuetudine non exigat, vt Cappellanus resideat, auctoritate Episcopi simul haberi potest cum alio beneficio simplici, cui nulla inest residendi obligatio: dummodo tamen vtrumque, nempe Cappellania, & aliud beneficium simplex simile, vel dissimile: in eadem Ecclesia non habeatur: hoc enim specialem Romani Pontificis auctoritatem, & indulgentiam postulat: vt colligitur ex c. literas, de concess. praben. & similiter dummodo alterutrum ad Clericum commode sustentandum non sufficiat: quoniam in Concilio Tridentino sess. 24. c. 17. De reformat. ita iurum est sic: Vt in posterum vnum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur: quod quidem si ad vitam eius, cui confertur, non esse sustentandum non sufficiat, licet nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat, eisdem conferri. Haec ibi. Porro ante Concil. Trid. constans quoque fuit Doctorum opinio, duo beneficia, etiam simplicia, simul obtineri non posse, si vnum ad Clericum honeste sustentandum satis esset. Sed hoc quamuis erat iure communi constitutum, consuetudine quadam receptum fuerat, vt Episcopus posset duo beneficia simplicia eidem Clerico dare, licet vnum eorum ad eius vitam sufficeret: quam consuetudinem Tridentina Synodus abrogauit.

C A P. IX.

De Beneficiarijs qui Assisi vocantur: de iis item qui Mansionarij: necnon & de iis qui beneficia Patrimonialia habent.

Primò quaeritur, Quoniam beneficiarij dicantur Assisi, & qui Mansionarij? Respondeo in c. cum ad hoc, de Cleri. non resid. Gregorium IX. scribere Antiocheno Patriarchae, vt reuocet ad residendum in Ecclesia absentes Canonicos & Assisios. Vbi Glossa annotat: Vocat Assisios, beneficiarios, qui non sunt Canonici, quique debent Ecclesiae seruire, nec vna cum Canonico ad communes tractatus conuocantur. Et dicuntur Assisii, quasi Assidui: & in multis Ecclesijs plures esse solent huiusmodi beneficiarij, qui Mansionarij quoque dicuntur. Haec Glossa.

Mco iudicio Affisij sunt j beneficiarij, qui in Hispania dicuntur Portionarij, hoc est, qui præter Canonicos, portiones habent in Ecclesijs Cathedralibus, vel Collegiatis integras, aut dimidias, de quibus capite sequenti tractabo.

Ex quibus cernere licet, eos Clericos, qui Canonici non sunt, habent tamen in Ecclesia beneficium, cuius causa in Choro debent diuinas laudes, & preces horarias, vel alias cantare, aut altaris ministerio adesse, vel sacra facere, dicitur in eo cap. Affisios, alibi Mansionarios, alibi simpliciter Clericos certæ Ecclesiæ, alibi Canonicos de mensa, aut Canonicos Institutos, alibi simplices beneficiarios.

Secundo quaeritur, An hi Clerici commorari, & residere in Ecclesia iure cogantur? Respondeo ex dictis: iure communi Clerici, qui simplex beneficium habent, residere debent, in Ecclesia, in qua situm est beneficium; vt est omnium iuris Canonici interpretum opinio, de qua suo loco dicemus: At vero consuetudine introductum est, vt simplices beneficiarij, qui non sunt Canonici, aut Portionarij, possint ab Ecclesijs abesse, dummodo tamen alios in sui locum sufficiant, quorum opera, & ministerio inferuie Ecclesiæ censentur: & quia, vt dixi, beneficiarij, quos ius Canonicum vocat Affisios, sunt iidem, qui Portionarij iure communi residere in suis Ecclesijs coguntur.

Tertio quaeritur, An duo quæ diximus simplicia habere quis iura conscientia possit? An item liceat alicui habere vnum ex his beneficijs cum alio simili, vel dissimili? Respondeo: iure communi neminem posse duo beneficia siue similia, siue dissimilia obtinere. In e. Sanctorum, dist. 70. dicitur: *Omnino in duabus Ecclesijs aliquem institutum non liceat: sed vnusquisque in qua institutus est, in ea tantum Canonicus habeatur.* Consuetudine ante Concilium Triden. receptum fuerat, vt auctoritate, & indulgentia episcopi posset quis duo beneficia simul in diuersis ecclesijs habere, dummodo in neutra residere iure, vel consuetudine cogere. Et quia Clerici simplicia huiusmodi beneficia habentes, obligatione residendi consuetudine sunt immunes & liberi; ideo ante Concilium Tridentinum, episcoporum auctoritate, duo & plura ex his beneficijs vni Clerico in diuersis ecclesijs conferbantur. At Synodus Tridentina sess. 24. cap. 17. de reformat. legem sanciuir, vt in posterum vnum tantum beneficium simplex conferatur, si ad vitam honeste sustentandam sufficiat.

Duo igitur sunt certi iuris; Vnum: in eadem ecclesia, etiam auctoritate, & indulgentia episcopi fieri non posse, vt quis habeat duo huiusmodi beneficia simplicia, siue similia, siue dissimilia, vt constat, ex cap. litteras de concess. prabendarum. Alterum est: in diuersis Ecclesijs etiam indulgentia, & auctoritate Episcopi posse neminem habere duo eius generis beneficia simplicia, siue similia, siue dissimilia, si vnum illorum sufficit ad vitam Clerici commode sustentandam. Hoc colligitur ex Concilio Tridentino session. 24. c. prædicti.

Quarto quaeritur, Quenam dicantur beneficia patrimonialia? Ratio quaestiois est, quoniam nec patrimonium est beneficium, nec vllum beneficium patrimonii rationem, & naturam habet, quo pacto igitur beneficium dicitur patrimoniale; Respondeo, alicubi, vt in Hispania, in diocesi Palentina, Calaguritana, & Burgensi sunt quædam beneficia simplicia, quæ patrimonialia vocantur, ob id nimirum, quod nequeant conferri, nisi Clericis ex patria, loco, vel Parochia oriundis: nam earum ecclesiarum statuta legitima auctoritate approbata cautum est, ne dentur, nisi Clericis qui, vel ibi nati sunt, vel quorum pater, aut mater, vel auia, vel auus paternus, aut maternus, ibi fuerit. Appellatur ergo patrimonialia, quia Clericis eiusdem loci, vel patriæ, non alijs conferuntur: quare cum patrimoniale hoc beneficium possessore vacat, Clerici ex eodem loco & patria oriundi intra certum

tempus auctoritate Episcopi præscriptum sese offerunt, vt examinentur; & qui post examen dignior ceteris iudicatur, cum episcopus instituit, & collocat in beneficio: hoc est, ei beneficium conferri, cuius deinde possessionem nanciscitur.

Quinto quaeritur, an beneficium patrimoniale sit simplex? Respondeo, distinguendo: quando nullam curam animarum iurisdictionemue habet, simplex est beneficium. Ex quo fit, vt quauis iure communi is, qui illud habet, secundum probabiliorem multorum sententiam, residere in sua Ecclesia debeat; consuetudine tamen à residendi lege, & præcepto sit immunis, & liber.

Sexto quaeritur, An quis duo beneficia patrimonialia, quæ simplicia sunt, habere simul queat? Respondeo, certi iuris esse, in eadem ecclesia habere non posse, nisi Romani Pontificis indulgentia, & auctoritate. Deinde in diuersis ecclesijs post Concilium Tridentinum, auctoritate episcopi duo huiusmodi beneficia vni conferri non possunt, etiam si fuerint simplicia, si vnum eorum ad vitam Clerici honeste sustentandam sufficiat. Si vero illud minime sufficiat, potest episcopus, alterum eidem Clerico dare, dummodo inquit Concilium Tridentinum, sess. 24. cap. 17. de reformat. personalem residentiam non requirat.

CAP. X.

De his qui habent beneficia, qua Portiones vocantur.

PRIMO quaeritur, Quod beneficium intelligatur appellatione Portionis? Respondeo, in ecclesijs, quæ Cathedralis, vel Collegiatae vocantur, præter Canonicos esse quosdam alios Clericos beneficiarios, qui vna eum Canonicis in Choro diuinas laudes cantare ratione sui muneris, & officij debet: Hispanico sermone Racioneros appellantur, eorumque annui prouentus, eodem sermone dicuntur Raciones, quasi portiones quædam ipsis ad vitam sustentandam datæ. Tales beneficiarij reuera Canonici non sunt, neque enim in Choro inter Canonicos sedent, nec cū Canonicis, Decano, vel Præposito Collegij Canonicorum ad communia negotia resue conuocantur: vnde cum Canonicis in Comitibus, & conuentibus suffragium, aut sententiā non ferunt, nec in publicis supplicationibus, aut confessa, vel ingressu inter Canonicos incedunt, sedent, aut consistunt.

Secundo quaeritur, An eæ portiones sint beneficia simplicia? Respondeo, esse: neque enim habent curam animarum, iurisdictionem, vllamue dignitatem. Non habent Clerum, populum, vel rerum administrationem. Clericos eas habentes nonnulli sentiunt iis successisse, qui olim Cōgiarij dicebantur, inde nimirum; quod eis congiarium præbebatur. Congiarium vero erat Imperatoris munus, & certa quædam portio populo ad victum dari solita: sicut donatium militibus dabatur, sic plebeis congiarium: Sic dictum à congio, quod erat certæ mensuræ vas: & erat duplex: vnum, quod in pecunia dabatur, alterum erat munus, quod Princeps in populum conferre consueuerat, vt colligitur ex Herodiano in vita Alexandri Seueri, Tacito lib. 12. P. in Iuniori in Panegyrico. Seneca, lib. 4. de beneficijs. Clericis igitur quibusdam solebat ecclesia certam victus rationem præbere, quæ congiarium vocabatur.

Tertio quaeritur, An Clerici portiones habentes commorari, & residere in suis ecclesijs iure cogantur? Respondeo, iuxta probabiliorem multorum sententiam, iure communi residere debere. Sed ante concilium Tridentinum alicubi erat vsu receptum vt etiam si abessent, per alios tamen subrogatos inferuient. Cæterum in ipso Concilio sess. 24. capite 12. de reformat. ita statutum est. *Obtinentibus in Cathedralibus, aut Collegiatis dignitates, Canonicatus, præbendas, aut portiones, non liceat vigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis, ultra tres menses, ab eisdem Ecclesijs quolibet anno abesse, saluis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus,*